

PROLAZ

DŽASTIN KRONIN

DRUGI TOM

Preveo
Goran Skrobonja

■ Laguna ■

Naslov originala

Justin Cronin
THE PASSAGE

Copyright © 2010 by Justin Cronin
Translation copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mojoj deci.
Bez ružnih snova.*

V

DEVOJKA NIOTKUDA

*Vi koji ne pamtite
Prolaz iz drugoga sveta
Kažem vam i ponavljam: sve što se
ikad vratilo iz zaborava, vratilo se
da pronade sebi glas.*

LUIZA GLIK
Divlja perunika

DVADESET ČETIRI

**Dnevnik Straže
Leto 92.**

Dan 51: Ni traga ni glasa.

Dan 52: Ni traga ni glasa.

Dan 53: Ni traga ni glasa.

Dan 54: Ni traga ni glasa.

Dan 55: Ni traga ni glasa.

Dan 56: Ni traga ni glasa.

Dan 57: Piter Džekson zauzeo položaj na SP 1 (M: Teo Džekson). Ni traga ni glasa.

Dan 58: Ni traga ni glasa.

Dan 59: Ni traga ni glasa.

Dan 60: Ni traga ni glasa.

U ovom razdoblju: 0 kontakata. Nijedna duša nije ubijena niti preobražena. Upražnjen položaj Drugog kapetana (T. Džekson, preminuo) poveren Sandžeju Patalu.

**S poštovanjem podnosim izveštaj Domaćinstvu,
S. K. Ramires, Prvi kapetan**

Zora osmog jutra: Piterove oči naglo se otvoriše na zvuk stada koje je nailazilo trasom.

Setio se kako je pomislio, negde iza ponoći: *Samo minut-dva. Samo minut-dva da se odmorim, prikupim snagu.* Ali čim je dozvolio sebi da sedne i nasloni se leđima na bedem, pognuvši umornu glavu na prekrštene ruke, san ga je neumoljivo uzeo k sebi.

„Dobro je da si budan.“

Liš je stajala iznad njega. Piter protrlja oči i ustade, ćutke prihvativši čuturu s vodom koju mu je pružala. Osećao je da su mu udovi teški i spori, kao da su mu kosti zamenjene cevima punim ustalasane tečnosti. Otpio je malo mlake vode i pogledao preko ivice bedema. Iza čistine, sa brda se dizala laka sumaglica.

„Koliko sam spavao?“

Ona odlučno stade ispred njega. „Nije važno. Budan si sedam noći bez pauze. Ionako nisi imao šta da tražiš napolju. Ko god kaže drugačije, imaće posla sa mnom.“

Oglasi se Jutarnje zvono. Piter i Ališa pogledaše bez reči kako se krila kapije uvlače u svoja udubljenja. Stado, nemirno i spremno za pokret, nagrnu kroz otvor.

„Idi kući da spavaš“, reče Ališa dok su se ekipe drvoseča pripremle za polazak. „Za Kamen možeš da se pobrineš kasnije.“

„Sačekaću ga.“

Ona prikova pogled za njegovo lice. „Pitere. Prošla je sedma noć. Idi kući.“

Prekinu ih zvuk penjanja uz merdevine. Holis Vinston se podiže rukama na gazište i namršteno ih oboje pogleda.

„Silaziš li, Pitere?“

„Samo napred“, odgovori Ališa. „Završili smo.“

„Rekao sam da ostajem.“

Dan je započeo. Još dva Stražara popela su se uz merdevine. Gar Filips i Vivijan Čou. Gar je pričao nešto, Vivijan se smejala na to, ali kada su ugledali njih troje kako stoje tamo, naglo su učitali i žustro pošli gazištem.

„Slušaj“, reče Holis, „ako želiš da ostaneš na ovom položaju, meni to ne smeta. Ali ja sam dežurni oficir, pa moram to reći Su.“

„Ne, ne želi on to“, reče Ališa. „Ozbiljno ti kažem, Pitere. Ovo nije molba. Holis to neće da ti kaže, ali ja hoću. Idi kući.“

On oseti poriv da se pobuni. Ali kada je otvorio usta da progovori, suočio se s naletom tuge koja ga je toliko zaprepastila da se predao. Ališa je u pravu. Gotovo je; Tea više nema. Trebalo je da oseti olakšanje, ali bila je tu samo iscrpljenost – umor u kostima koji je dopirao tako duboko da mu se činilo kako će ga do kraja života vući za sobom kao lanac. Morao je da utroši gotovo svu snagu samo da bi podigao samostrel sa poda kraj bedema.

„Žao mi je zbog tvog brata, Pitere“, reče Holis. „Mislim da sada to smem da kažem, pošto je prošlo sedam noći.“

„Hvala ti za to, Holise.“

„To znači da si sada ti član Domaćinstva, a?“

Piter jedva da je i pomislio na to. Izgleda da je bilo tako. Njegove rođake Dejna i Li bile su starije od njega, ali Dejna se nije prihvatila dužnosti kada je Piterov otac istupio, a sumnjao je da bi taj posao sada zanimalo Li, koja mora da se brine o bebi u Utočištu.

„Valjda znači.“

„Pa, hm, čestitam?“ Holis nespretno slegnu ramenima. „Čudno je to reći, ali znaš na šta mislim.“

Nikome nije rekao za devojkicu, čak ni Ališi, koja bi mu možda i poverovala.

Udaljenost od krova tržnog centra do zemlje bila je manja nego što je Piter mislio. Nije mogao da vidi kao Ališa odozdo koliko je pesak visoko nagomilan uz podnožje zgrade – velika strma dina koja mu je ublažila udar pri padu dok se naglavačke tumbao niz nju. I dalje stežući sekiru, uzverao se na Omegina leđa iza Ališe; tek kada su se našli s druge strane Beninga i s kakvom-takvom sigurnošću zaključili kako ih niko ne progoni, setio se da se zapita kako su oni umakli i zbog čega konji nisu mrtvi.

Ališa i Kejleb su umakli iz atrijuma kroz restoransku kuhinju. Ona je nizom hodnika bila povezana s utovarnom rampom. Velika vrata magacina bila su zarđala i nepomična, ali jedna su stajala malčice otvorena, tako da je unutra prodirao tanak zrak sunca. Upotrebivši cev kao polugu, njih dvoje su uspeli da ta vrata otvore dovoljno da se provuku napolje. Iskotrljali su se na sunce i shvatili da su na južnoj strani tržnog centra. Tada su opazili dva konja koji su ravnodušno žvakali izdžikljali korov. Ališa nije mogla da poveruje u toliku sreću. Ona i Kejleb su kružili oko zgrade kada su začuli tresak vrata i ugledali Pitera na ivici krova.

„Zašto prosto niste otišli kad ste pronašli konje?“, upitao ju je Piter.

Zaustavili su se kod puta prema elektrani kako bi napojili životinje, nedaleko od mesta gde su pre šest dana videli virusnog u krošnjama. Imali su samo ono što im je bilo u čaturama, ali pošto su malo otpili, ostatkom su polili šake i pustili konje da to poliju. Piterov okrvavljeni lakat bio je umotan u zavoj koji su napravili od isečenog komada njegovog džempera; rana nije bila duboka, ali verovatno će mu trebati nekoliko kopči.

„Ja ne dovodim u pitanje svoje odluke, Pitere.“ Ališin glas je bio oštar; upitao se nije li je nečim uvredio. „Učinilo mi se da tako treba da uradim i bila sam u pravu.“

Tada je mogao da im kaže za devojkicu. Ipak, oklevao je i osetio kako pravi trenutak za to prolazi. Mlada devojkica, sama, i ono što je uradila ispod vrteške, kad ga je prekrila svojim telom; način na koji su se zgledali i poljubac na njegovom obrazu, te iznenadno zalupljena vrata. Možda mu se u tim mahnitim trenucima sve to jednostavno pričinilo. Rekao im je da je pronašao stepenište i nije dalje to obrazlagao.

Vratili su se i zatekli veliki metež; kasnili su četiri dana, i samo što ih nisu proglasili izgubljenim. Li se bukvalno onesvestila pre nego što su uspeli da joj objasne kako Arlo nije mrtav, kako je ostao u stanici. Piter nije imao srca da ode i potraži Mausami u Utočištu, da joj kaže za Tea. U svakom slučaju, neko će joj reći.

Majkl je bio tamo, Sara takođe; ona mu je isprala i zašila lakat dok je sedeo na kamenu, trzao se od bola i osećao prevarenim zbog toga što otupelost nalik na trans izazvana gubitkom brata nije obuhvatala i kožu koju su mu sada prošivali iglom. Sara mu je stavila propisni zavoj, zagrlila ga brzo i briznula u plač. Tada, dok je padao mrak, gužva se razila ostavivši mu prostor da prođe, i kada se oglasilo Drugo zvono, Piter se popeo na bedem da odstoji Milost svom bratu.

Ostavio je Ališu u podnožju merdevina, obećavši joj da će otići kući da spava. Ali tamo mu se ni najmanje nije išlo. Samo je još nekolicina neoženjenih muškaraca koristila kasarnu; bila je prljava i zaudarala je jednako kao i elektrana. Ali Piter će odsad tamo stanovati. Trebalo mu je samo nekoliko stvari iz kuće.

Jutarnje sunce već mu je zagrejalo ramena kada je stigao do njihovog doma, petosobne brvnare okrenute Istočnom proplanku. Bio je to jedini dom koji je Piter imao otkad je izašao iz Utočišta; otkad im je majka umrla, on i Teo su tamo praktično samo spavali. Nisu se naročito trudili da održavaju red. Piteru je stalno smetao taj kaos unutra – nagomilani sudovi u sudoperi, odeća na podu, sve površine lepljive od prljavštine – a opet se nije mogao naterati da bilo šta preduzme. Majka im je bila velika čistunica i dobro je održavala red u kući – podovi su bili oprani, tepisi istreseni, pepeo uklonjen iz kamina, kuhinja bez otpadaka. U prizemlju su bile dve sobe u kojima su on i Teo spavali, i soba njihovih roditelja pod gredama na spratu. Piter je ušao u svoju sobu i brzo pronašao ruksak sa odećom dovoljnom za nekoliko dana; Teove stvari će pretražiti kasnije i odlučiti šta da zadrži za sebe pre nego što ostalo odnese u Skladište, gde će odeća i obuća njegovog brata biti razvrstane i odložene kako bi sačekale ponovnu raspodelu među kolonistima prilikom Razmene. Teo je to odradio posle majčine smrti, znajući da Piter ne može; jednog zimskog dana, gotovo godinu kasnije, Piter je video ženu – Gloriju Patal – koja je na sebi imala poznat

šal. Glorija je bila među pijačnim tegama, gde je redala tegle s medom. Taj šal s resicama bio je nesumnjivo šal njegove majke. Pitera je to toliko uznemirilo da je pobjegao odatle, kao sa poprišta nekog nepočinstva u koje je bio umešan.

Spakovao se i stupio u glavnu prostoriju kuće, kombinovanu kuhinju i dnevni boravak pod golim gredama. Peć nije bila paljena mesecima; gomila drva pozadi verovatno je sada puna miševa. Sve površine prostorije bile su prekrivene lepljivim slojem prašine. Kao da tamo niko ne živi. Pa, pomislio je, izgleda da je zaista tako.

Poslednji poriv naveo ga je da se popne u roditeljsku sobu. Fioke male komode bile su prazne, ulegli dušek nepokriven posteljinom, police u starom ormaru gole izuzev filigrana paučine koja se zanjihala u vazduhu kada je otvorio vrata. Noćni ormarić na kome je njegova majka držala čašu vode i naočari – jedino što joj je nekada pripadalo i što je Piter želeo da zadrži, ali nije mogao; pristojne naočari vredele su koliko i čitav pripadajući deo pri Razmeni – prekrivali su krugovi jedva vidljivih mrlja. Niko tu nije otvorio prozor mesecima; vazduh u sobi kao da je bio uhvaćen u zamku i zapostavljen, i to je Piter obeščastio svojim nemarom. Bila je to istina: osećao je da ih je izneverio, da ih je sve izneverio.

Izneo je ranac na rastuću jutarnju toplotu. Oko njega su se čuli zvuci aktivnosti: trupkanje i njiska konja u štalama, muzikalna zvonjava čekića iz kovačnice, dozivanje dnevne smene sa Zida i, dok je zalazio u Stari grad, smeh, cika i vriska dece koja su se igrala u dvorištu Utočišta. Jutarnji veliki odmor, kad ih Učiteljica pušta da provedu sat ushićeni, jureći okolo kao divlji miševi; Piter se setio jednog zimskog dana obasjanog zubatim suncem, i igre otimanja kada je, čudesno lako, dograbio štap iz ruku mnogo starijeg, krupnijeg dečaka – koliko se sećao, bio je to jedan od braće Vilson – i uspeo da ga zadrži sve dok ih Učiteljica nije pozvala da se okupe i uđu, pljeskajući rukama u vunanim rukavicama. Oštrina hladnog vazduha u njegovim plućima i suva, smeđa slika sveta usred zime; čelo koje mu je isparavalo od znoja i čisto fizičko oduševljenje dok

je izbegavao grabljive ruke napadača i provlačio se između njih. Kako se samo osećao živim. Piter je potražio u pamćenju brata – Teo je svakako tog zimskog jutra bio među Mališanima, jedan od pripadnika ustrčalog čopora – ali nije mogao da ga nađe. Mesto gde je trebalo da mu bude brat bilo je prazno.

Onda je naišao na jame za obuku. Tri široka udubljenja u zemlji, dužine dvadeset metara, sa ogromnim zemljanim zidovima u koje su se zabijale neizbežne zalutale strelice i strele, pogrešno bačeni noževi. Kod bližeg kraja srednjeg rova, petoro novih regruta stajalo je u stavu mirno. Tri devojčice i dva dečaka, uzrasta od devet do trinaest godina: u njihovom krutom držanju i uzbuđenim licima Piter je prepoznao istu napregnutu ozbiljnost koju je i sam osećao kada je ulazio u jame, neodoljivu želju da se dokaže. Teo je bio tri razreda ispred njega; prisetio se jutra kada su mu brata izabrali za kurira, ponosnog osmeha na njegovom licu kada se okrenuo i prvi put u životu popeo na Zid. I Piter je osetio to njegovo veličanstveno ushićenje. Ubrzo će i on poći njegovim stopama.

Tog jutra je trener bila Piterova rođaka Dejna, kćerka čika Vilema. Ona je bila osam godina starija od Pitera i predala je dužnost kako bi preuzela jame posle rođenja svoje prve kćeri Eli. Najmlađa Ket još je bila u Utočištu, ali Eli je odande puštena pre godinu dana i bila je jedna od regruta u jami, prvi razred, visoka za svoj uzrast i vitka na majku, duge crne kose upletene u kiku Stražarke.

Dok je stajala ispred grupe, Dejna je smotru obavila kamenog lica, kao da bira ovna za klanje. Sve je to bilo deo rituala.

„Šta imamo?“, upita ona grupu.

Odgovoriše uglas: „Jedan hitac!“

„Odakle dolaze?“

Ovog puta glasnije: „Dolaze odozgo!“

Dejna načas začuta, zaljuljavši se na petama, i ugleda Pitera. Osmehnu mu se, a onda se ponovo okrenu svojim šticićima, surovo se namrštvivši. „E, to je stvarno bilo grozno. Zaslužili ste dodatna tri kruga pre klope. Sad, u dve kolone, s podignutim lukovima.“

„Šta misliš?“

Sandžej Patal: Piter se toliko zamislio da nije čuo kad mu je ovaj prišao. Sandžej je stajao kraj njega, ruku prekrštenih na grudima, zagledan iznad jama.

„Naučiće.“

Ispod njih, regruti su započeli jutarnju obuku. Jedan od najmlađih, mali Darel, promašio je i s muklim zvukom zabio strelu u ogradu iza mete. Drugi počеше da mu se smeju.

„Žao mi je zbog tvog brata.“ Sandžej se okrenu prema njemu, odvrativši Piterovu pažnju s jama. Bio je to fizički sitan muškarac, ali odavao je utisak kompaktnosti. Lice mu je stalno bilo glatko izbrijano, a kosa, prošarana sedim vlasima, kratko ošišana. Sitni beli zubi i duboko usađene oči pod senkom teških, čupavih obrva. „Teo je bio dobar čovek. To se nije smelo desiti.“

Piter mu ne odgovori. Šta je pa mogao da kaže?

„Razmišljao sam o onome što si mi ispričao“, nastavi Sandžej. „Da budem iskren, sve to nema mnogo smisla. To sa Zenderom. I ono što ste radili u biblioteci.“

Piter oseti brz drhtaj svoje laži. Svi su se saglasili da se drže prvobitne priče i da nikome ništa ne govore o puškama, makar za sada. Ali ubrzo se ispostavilo da je to mnogo složeniji poduhvat nego što je Teo očekivao. Bez pušaka, priča im je bila puna rupa – šta su radili na krovu elektrane, kako su izbacili Kejleba, Zenderova smrt, njihovo prisustvo u biblioteci.

„Sve smo ti ispričali“, reče Piter. „Zendera su sigurno nekako ujeli. Pomislili smo da se to desilo u biblioteci, pa smo otišli da je pogledamo.“

„Ali zašto bi Teo toliko rizikovao? Ili je to Ališi palo na pamet?“

„Otkud ti sad pa to?“

Sandžej načas začuta i nakašlja se. „Znam da ti je ona prijateljica, Pitere, i nimalo ne sumnjam u njenu veštinu. Ali nemarna je. Uvek spremna za hajku.“

„Nije ona kriva za to. Niti bilo ko. Jednostavno nismo imali sreće. Odluku smo doneli zajednički.“

Sandžej je još jednom začutao i zamišljeno se zagledao preko jama. Piter nije progovarao, u nadi da će njegova tišina označiti kraj razgovora.

„Opet, teško mi je da to shvatim. Ne liči mi na tvog brata da toliko rizikuje. Pa, verovatno nikada nećemo saznati razlog.“ Sandžej zamišljeno zavrte glavom i okrenu se ponovo prema Piteru, sada sa blažim izrazom na licu. „Izvini. Ne bi trebalo da te ovako isleđujem. Sigurno si umoran. Ali kad si već tu, moram s tobom da popričam još o nečemu. Radi se o Domaćinstvu. O mestu tvog brata.“

Na samu tu pomisao Piter najednom oseti umor. Ali dužnost je sada prešla na njega. „Reci mi šta hoćeš da uradim.“

„Evo o čemu sam hteo da razgovaram s tobom, Pitere. Mislim da je tvoj otac pogrešio kada je prepustio mesto tvom bratu. Njegovo mesto pripadalo je Dejni. Ona je bila, i jeste i dalje najstarija od Džeksonovih.“

„Ali ona je to odbila.“

„Tako je. Ali u poverenju, moram da ti kažem kako nam je oduvek bilo... neprijatno zbog načina na koji se to odigralo. Dejna je bila uznemirena. Kao što se sećaš, otac joj je upravo poginuo. Mnogi od nas misle da bi ona rado služila da je tvoj otac nije naterao da odstupi.“

Šta to Sandžej hoće da kaže? Da je njegov posao namenjen Dejni? „Ne znam o čemu pričaš. Teo mi nikada nije rekao ni reč o tome.“

„Pa, ne verujem da bi ti i rekao.“ Sandžej pusti da prođe trenutak u tišini. „Vaš otac i ja se nismo uvek u svemu slagali. Siguran sam da to znaš. Ja sam se od samog početka protivio Dugim pohodima. Ali vaš otac nikada nije sasvim odustao od te zamisli, čak ni pošto je izgubio toliko ljudi. Namera mu je bila da tvoj brat obnovi pohode. Zbog toga je hteo Tea u Domaćinstvu.“

Regruti su sada izašli iz jama i trčali su stazom do mesta odakle će početi da oprčavaju krugove oko odbrambene linije. Šta je ono Teo rekao te noći u kontrolnoj sali? Da Sandžej dobro radi

svoj posao? Sve je to samo nagnalo Pitera da se, u tom trenutku, postavi žestoko zaštitnički prema poslu koji je pre samo jednog minuta bio spreman da rado prepusti prvom čoveku koga sretno.

„Ne znam baš, Sandžehu.“

„I ne moraš da znaš, Pitere. Domaćinstvo se sastalo. Svi smo saglasni. Mesto punopravno pripada Dejnu.“

„A ona ga hoće?“

„Posle mog objašnjenja, da.“ Sandžeh spusti ruku Piteru na rame – u gestu koji je trebalo da bude utešan, pretpostavio je Piter, premda nije bio takav, ni najmanje. „Molim te da se ne ljutiš zbog toga. Nema to nikakve veze s tobom. Bili smo spremni da previdimo tu nepravilnost zato što smo svi toliko cenili Tea.“

I tek tako, pomisli Piter, otpisali su njegovog brata. Teove košulje još su bile složene u fiokama, rezervne čizme još su mu stajale ispod kreveta, a već se činilo kao da nikada nije ni postojao.

Sandžeh okrenu lice od jama. „Pa. Evo i Su.“

Piter se okrenu i vide da Su Ramires korača prema njima od kapije; sa njom je bio Džimi Molino. Visoka žena kose boje peska, u svojim ranim četrdesetim, Su je unapređena u čin Prvog kapetana posle Vilemove smrti – izvanredno sposobna žena krajnje preke naravi, od čijih su ispada strepeli i najtvrdokorniji Stražari.

„Pitere, tražila sam te. Nekoliko dana ne moraš ići na Zid ako ne želiš. Javi mi kada ćeš da urežeš ime; htela bi da kažem nekoliko reči.“

„I ja sam baš mislio isto to“, upade Sandžeh. „Javi nam. I svakako se odmori nekoliko dana. Nema žurbe.“

Suin dolazak upravo u tom trenutku nipošto nije bio slučajan, shvatio je Piter; sve je to bilo deo scenarija.

„Važi“, izusti Piter. „Uradiću to.“

„Stvarno sam voleo tvog brata“, reče tada Džimi, koji je očigledno mislio kako ga prisustvo obavezuje na nekakav komentar. „Karen takođe.“

„Hvala. Svi mi to kažu.“

Ta napomena zazvučala je i suviše gorko; Piter je smesta zažalio zbog nje primetivši izraz Džimijevog lica, na kojem se isticao nos povijen kao kljun kopca. Džimi je bio Teov prijatelj – Drugi kapetan, baš kao Teo – i znao je šta znači ostati bez brata. Konor Molino je poginuo pre pet godina za vreme hajke kada su hteli da počiste jednu grupu na Gornjem polju. Posle Su, Džimi je bio najstariji oficir, u srednjim tridesetim godinama, sa ženom i dve kćerke; mogao je da odstupi pre mnogo godina i da mu to niko ne zameri, ali odlučio je da ostane. Njegova žena Karen ponekad mu je donosila toplo jelo na Zid, i bio je to gest kojeg se on stideo i zbog kojeg su ga Stražari beskrajno zavitali, iako su svi uviđali koliko se njemu to dopada.

„Izvini, Džimi.“

On slegnu ramenima. „Nema veze. Znam kako ti je, veruj mi.“

„On to kaže zato što je tačno, Pitere. Tvoj brat nam je svima bio veoma bitan.“ Sa tom konačnom izjavom, Sandžeh podiže bradu zvanično prema Su. „Kapetane, imaš li malo vremena?“

Su klimnu glavom, očiju i dalje prikovanih za Piterovo lice. „Ozbiljno to mislim“, reče ona i dodirnu ga ponovo, steže mu mišicu odmah iznad lakta. „Odmori se, koliko god da ti vremena treba.“

Piter je sačekao nekoliko minuta dok se nije dovoljno udaljio od njih troje. Osećao se izuzetno uzrujano, budno, ali neusredsređeno. Na kraju krajeva, ono što se zbilo bio je puki razgovor i nije ni trebalo mnogo da ga iznenadi: očekivani, nespretni izrazi saučešća koje je tako dobro poznao, i vest da na kraju krajeva ipak neće postati član Domaćinstva – činjenica koju je trebalo da dočeka s dobrodošlicom, pošto ionako nije želeo da ima nikakve veze sa svakodnevnim upravljanjem Kolonijom. Ali opet, Piter je osetio da ispod površine razgovora teče neka dublja struja. Imao je upadljiv utisak da je izmanipulisan, da svi znaju nešto što on ne zna.

Nabacivši ranac na rame – ruksak je bio praktično prazan, zbog čega se uopšte gnjavio s njim? – odlučio je da ne ode pravo u kasarnu, već je umesto toga krenuo stazom u suprotnom smeru.

Kamen Tamne noći nalazio se na drugom kraju trga: granitna stena kruškastog oblika visoka preko tri metra, sivkasta sa mrljicama ružičastog kvarcita nalik na dragulje, na čijoj su površini bila urezana imena nestalih ili mrtvih. Zbog toga je tu došao. Sto šezdeset dva imena: bili su potrebni meseci da se sva urežu. Čitave porodice Levin i Darel. Čitav klan Bojsovih, ukupno njih devet. Mnogi Grinberg, Patal, Čou, Molino, Straus, Fišer i dvoje Donadiovih – Lišini roditelji Džon i Ejndžel. Prvi Džeksonovi urezani u kamenu bili su Darla i Tejlor Džekson, Piterovi baba i deda, koji su poginuli u kršu svoje kuće pod severnim zidom. Piteru je bilo lako da o njima misli kao o starcima, pošto su bili mrtvi već petnaest godina, i čitav njihov život pripadao je vremenu koje je prethodilo onome što je pamtio, delu egzistencije koji je za Pitera jednostavno predstavljao „davninu“. Ali u stvari, Tejloru nije bilo mnogo preko četrdeset, a Darla, Tejlorova druga žena, imala je samo trideset šest godina u vreme potresa.

Kamen je prvobitno bio namenjen žrtvama Tamne noći, ali otad je izgledalo prirodno da se taj običaj zadrži i da se beleže mrtvi i izgubljeni. Piter je video da je Zenderovo ime već urezano. I nije stajalo samo: sledilo je ispod imena njegovog oca, sestre i žene sa kojom je, kako se Piter prisetio, Zender bio u braku pre mnogo godina. Toliko mu se činilo da Zenderu ne priliči čak ni da razgovara sa bilo kim a kamoli da bude u braku, da je Piter na nju potpuno zaboravio. Ta žena, koja se zvala Džanel, umrla je na porođaju zajedno sa njihovom bebom, samo nekoliko meseci posle Tamne noći. Dete još nije bilo dobilo ime, tako da se nije imalo šta zapisati, i njegov kratak boravak na zemlji ostao je nezabeležen.

„Ako želiš to, ja ću urezati Teovo ime.“

Piter se naglo okrenu i vide da iza njega stoji Kejleb, u svetložutim patikama. Bile su mu prevelike, pa je izgledao kao da su mu stopala opnasta, poput pačjih nogu. Dok je gledao u njih, Piter je osetio grižu savesti. Kejlebove ogromne, smešne patike: one su

bile dokaz – jedini dokaz zapravo – za celu zlosrećnu epizodu u tržnom centru. Ali Piter je nekako takođe znao da bi Teo bacio jedan pogled na Kejlebove patike i nasmejao se. Shvatio bi šalu pre nego što bi Piter uopšte skopčao da se *radi* o šali.

„Jesi li ti urezao Zenderovo ime?“

Kejleb slegnu ramenima. „Prilično sam vešt sa dletom. Valjda ovde nema nikog drugog ko bi to mogao da uradi. Trebalo je da se potruži i stekne više prijatelja.“ Momak načas začuta, pogledavši preko Piterovog ramena. Na sekund, oči kao da su mu se zamaglile. „Dobro je što si onako pucao u njega. Zender je zaista mrzeo virusne. Smatrao je da ne postoji ništa gore na svetu od toga da budeš preobražen. Drago mi je što nije morao dugo da bude jedan od njih.“

Piter tada donese odluku. Neće urezati Teovo ime u Kamen, niti će to učiniti neko drugi. Ne, dok ne bude sasvim siguran.

„Gde sada spavaš?“, upita on Kejleba.

„U kasarni. A gde bih?“

Piter podiže rame kako bi mu pokazao ranac. „Da li bi ti smetalo da ti se pridružim?“

„Tvoja volja.“

Tek kasnije, pošto se Piter raspakovao i konačno legao na ulegnut, i suviše mek madrac, shvatio je šta su Kejlebove oči potražile na Kamenu preko Piterovog ramena. Ne Zenderovo ime, već iznad njega, grupu od tri: imena Ričarda i Merilin Džouns, i ispod njih Nensi Džouns, Kejlebove starije sestre. Njegov otac, fizikalac, poginuo je od pada sa svetiljki u prvim mahnitim satima Tamne noći; majka i sestra su mu umrle u Utočištu, smrskane ispod srušenog krova. Kejleb je u to vreme imao samo nekoliko nedelja.

Tada je shvatio zbog čega ga je Ališa povela na krov elektrane. Nije to imalo nikakve veze sa zvezdama. Kejleb Džouns je bio siročić Tamne noći, kao i ona. Nikoga nije bilo da ga čeka na straži osim nje.

Povela je Pitera na krov da sačekaju Kejleba Džounsa.